

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט נר מצוה

העושה לולב צברצ יום טוב: לעצמו. ולא לאחרים: **לאן זמן בית המקדש**. מצרכין עליו במקדש כל שבעה דמדאורייתא היא כרבי יוחנן דתלי טעמא דדאורייתא: **כל זמן שמניחן**. ואפילו חולצין ומניחין מלא פעמים ביום. וגזי סוכה נמי אע"ג דלא מפסקי לילות מימיים וכדא יומא אריכא הוא מצרכין עליה בכל יום דהוא דומיא דחולץ ומניח: **אלא שחרית**. ובסוכה נמי כיון דכחד יומא הוא סגי צרכיה של יום ראשון: **דלא עזיד כשמעטיה**. אלא כל זמן דמנח תפילין מצרכין הכי גרסינן ואנן נמי כרבי עזריין ומצרכין כל שבעה. ואע"ג דכחד יומא הוא. ובלולב נמי כל שבעה ואע"ג דמדצרכין מצרכין עליה כי היכי דמצרכין צנר חנוכה ובמגילה דרצנן דקס ליה רצ שמואל צנר שיטתא צולוב ורצין נמי משמיה דר' יוחנן אמר לולב שבעה: **דמשמשי צנו**. דקיימא לן חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ק"ו מניין צפ"ק דיומא (דף ט"ז): **מאות לולב שבעה**. לצרכיה: **יום ראשון מאות לולב**. לדאורייתא ועיקר וציעא צרכיה: **מצאן ואילן מאות זקנים**. רצן יוחנן בן זכאי וסיעתו ודרצנן לא בעיא צרכיה: **ואף רצ סבר לה כל שבעה**. צעי צרכיה למאות לולב ואף על גז דמדצרכין הוא צעי צרכיה: **דאמר רב**. צנר חנוכה דמדצרכין היא וצעי צרכיה הכא נמי לא שאל: **הרואה נר חנוכה**. קאי על שלל הדליק צציתו ועוצר בשעות הרציש ורואה אותה צפתיה ישראל שמאנה להניח צפתח לרין לצרכין על (א) הראשונה: **מצרכין שמים**. שהחיינו ושעשה נסים שאין על הרואה לצרכין להדליק הנר: **מלאן ואילן**. זמן ליכא: **המדליק מצרכין**. להדליק נר ושעשה נסים: **והרואה**. ששעה נסים לחודיה: **והיכן אונן**. הואיל והוא מדצרכיה: **מסני לה צהדיא**. להא דרצ גזי לולב ולא שמע לה ממללא דנר חנוכה: **מצרכין שמים**. ליטב צסוכה וזמן: **מאות הרצה**. ליטול לולב ליטב צסוכה להניח תפילין להתעטף צציתו: **על המצות**. וילא ידי כולן: **כל יום ויום מעין צרכיו**. של שבת מעין של שבת של חול מעין של חול של יו"ט מעין של יו"ט המאורע: מחזיק

מברך שתים רואה מברך אחת ומאי מברך ברוך אשר קדשנו במצותנו וצוננו להדליק נר (של) חנוכה והיכן צוננו מלא תסור ורב נחמן בר יצחק אמר ישאל אביך ויגדך (מאי ממועט זמן אימא ממועט נס גם כל יומא איתיה) רב נחמן בר יצחק מתני לה בהדיא אמר רב כל שבעה מצות לולב ת"ר העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו כו' נכנס לישב בה אומר ברוך אשר קדשנו כו' היתה עשויה ועומדת אם יכול להניח כמו מוצות הרבה אומר ברוך אשר קדשנו במצותנו וצוננו על המצות. ר' יהודה אומר מברך על יתה אומר מברך על כל אחת ואחת בפני עצמה א"ר זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא הלכתא כרבי יהודה ואמר רבי זירא ואיתימא רבי חנינא בר פפא מ"ט דרבי יהודה דכתבי צברוך ה' יום יום וכי ביום מברכין אותו ובלילה אין מברכין אותו אלא בא לומר לך בכל יום ויום תן לו מעין ברכתיו הכא נמי בכל דבר ודבר תן לו מעין ברכתיו (ואמר ר' זירא ואיתימא ר' חנינא בר פפא בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם כלי ריקן צידס לקיים המנוה ועטס ראשון ניחא דלא הקישי ליה מוחה ועוד יש לפרש דאין שייך למקן בשר ודם.

העושה סוכה לעצמו. דווקא נקט לעצמו אבל לאחר לא מצרכין מידי להאי תנא דסבר דאין מצרכין לעשות כדדייקין פ' התכלת (מנחות דף מב. ושם): ואיכא תנא דתני בירושלמי צפרק הרואה עשה לעצמו מצרכין לעשות סוכה עשה לאחר מצרכין [א] לעשות סוכה [ב] לשמן]:

העושה סוכה לעצמו מברך שהחיינו. ריך לפרש טעם מאי שנה דיש מצות שמקינו לצרכין שהחיינו ויש מצות שלא תקינו צעשיית סוכה ולולב תקינו כדאשכחן הכא וצעשיית לילית ותפילין לא תקינו כדמוכח פרק התכלת (ג"ו טז) דמפרש ר' יוחנן מאי מצרכין תפילין של יד ותפילין של ראש ואילו לעשות תפילין לא מצרכין דלא חשיב ליה וכמו כן יש לדקדק דשהחיינו נמי לא מצרכין מדלא חשיב ליה וכן אפדין הן מצרכין שהחיינו כדאיתא צסוף פרק ערבי פסחים (פסחים דף קכ"א): ואילו אמילה לא מצרכין מדלא חשיב צפ' התכלת (מנחות טז) ובסוף ר"א דמילה (שבת דף קל"ז): צדי צרכות של מילה וכן אקרייתא מנגילה מצרכין שהחיינו כדאיתא צריש הקורא את המנגילה עומד (מגילה דף כ"א): ואילו אקרייתא הלל לא מצרכין וגראה דמנוה שיש עליה שמחה תקנו שהחיינו ודאמרין בהרואה (צרכות דף ע"ד). דמצרכין על כלים חדשים ועומדת ואין יכול לחדש זה דבר משמע דנפיק אהא צדיקן אעשייה שהחיינו ומכין ומפיק כל מצרכין משום יו"ט כמו שמצרכין איוס טוב דפסח ועצרת וכל שאר ימים טובים ושמה כיון דסוכה מחמת חג קאתיא צצרה הוא דומן דידה אע"ג צצריך צחול פטור הוא אף צצח דומן כי קא אתי מחמת מועד קאתי אפילו צצלא יום טוב כדאמר לקמן (דף מ"א): דאי לא צצריך האצידנא מצרכין לנמר או ליומא אחרא:

דבר אימת דמשמשי מברכי. דמנוה למשמש צצן שלל יסיח דעתו דצפרק קמא דיומא (ד' ז'): ילפינן מניין ומה לין שאין צו אלא אזכרה אחת ולא אצפרש את חוקיו כמו שמצרכין צצח דמסלקין תפלתו או להניח כמו שמצרכין צצעת הנחה כדאיתא צצקומן רצה (מנחות דף לו. ושם) דהכא הוי מונחין ועומדין ומסתברא דמצרכין לשמור חוקיו כמו דמצרכין לשמור צצח דמסלקין תפלתו כדאיתא פרק צא סימן (מדה דף ע"א):

הרואה נר של חנוכה צצריך צצברך. צצשאר מצות כגון אלווב וסוכה לא תקינו לצרכין לרואה אלא גזי נר חנוכה משום חציות הנס וגם משום שיש כמה צני אדם שאין להם צצמים ואין לרואה צצכה שאין העושה מצרכין אחרוג

ל א מיי פ"ח מהלכות צרכות הל' ט ופ"ו מהלכות לולב הלכה ו סמג עשין כו ועשין מג טו"ע"פ פ"ח ס' מר"ח ספ"ק ה: **ל"א ב מיי פ"ו מהלכות לולב סוכה הל' טו טו"ע"פ א"ח ס' מר"ח ספ"ק ה:**

ל"ב ג מיי פ"ח מהל' צרכות הלכה ח ט ופ"ו מהלכות סוכה הל' י' סמג עשין מג טו"ע"פ א"ח ס' מר"ח ספ"ק ה:

ל"ג ד מיי פ"ד מהלכות תפילין הלכה ז סמג עשין כה טו"ע"פ א"ח ס' מר"ח ספ"ק ה:

ל"ד ה מיי פ"ו מהל' סוכה הלכה י' סמג עשין מג טו"ע"פ א"ח ס' מר"ח ספ"ק ה:

ל"ה ו מיי פ"ג מהל' מנוה הלכה ד סמג עשין ה טו"ע"פ א"ח ס' מר"ח ספ"ק ה:

ל"ו ז מיי טו"ע"פ טס ספ"ק ז:

ל"ז ח מיי טו"ע"פ טס ספ"ק ז:

ל"ח ט מיי פ"ו מהל' סוכה הל' י' סמג עשין מג טו"ע"פ א"ח ס' מר"ח ספ"ק ה:

ל"ט י מיי פ"ח מהלכות צרכות הלכה י' צרכות הלכה י' מוסף רש"י

מוסף רש"י
בכל יום ויום תן לו מעין ברכתיו. צצצת מעין שבת, צציו"ט מעין יו"ט (ברכות ח.)

(א) פסחים ז: (מקס"פ צרכות פ"ו הע"ו, (ב) טס ומוספתה ט, (ג) טס (א) [מנחות מג, (ד) שבת ט, ע"ש, (ה) רש"י ז"ל, (ו) צרכות מ, (ז) רש"י ז"ל, (ח) ונשי מוס' מנחות ט: סדי' ואלן,

תורה אור השלם
1. זכר ימות עולם בינו שבות דוד ודוד שאל אביך ויגדך וצריך ויאמר לך: דברים ל' ז'
2. צריך אדני יום יום יעקם לנו האל ישועתנו צקלה. ההלים ס ח

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה הוואה נר ונר לצרכין על ראייה הראשונה:

הגהות הגר"א
[א] תוס' סדי' ה' העושה לעשות סוכה לשמור המנוה וז"ל על עשיית סוכה:

רבינו חננאל

ומתביין עלה דר' יוחנן מיהא ממתנתא דקתי לולב שבעה וסוכה יום אחד. ומשני לולב שבעה בזמן שבת המקדש קיים, לולב יום אחד האידנא. סוכה תנאי היא, דתנאי תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן דברי רבי, וחכמים אומרים אין מברך עליהן אלא שחרית בלבד. ור' יוחנן דאמר כרבי. ואע"ג דאמר רבה בר בר תנה הלכה בחכמים, לא עביד עובדא כשמעתייה, אלא כל אימת דמנח להו מברך. רבנן דבי רב אשי, כל אימת דהוה ממשמי בהו מברכי. אמר רב יהודה אמר שמואל מצות לולב כל יום. ואף רב סבר מצות לולב כל יום, דאמר רב חייא בר אשי אמר רב המדליק נר חנוכה צריך לברך, ביום ראשון המדליק מברך צ' ההואה מברך ב' כו. ור' יהושע בן לוי אמר יום ראשון מצות לולב, מיכן ואילך מצות זקנים, וכן אמר ר' יצחק. ת"ר העושה סוכה לעצמו יכול לחודש בה דבר מברך אחת מידי, שהחיינו. ואם לאו לכשיכנס בה מברך שתים. אמר רב אשי, רב כהנא מסדר להו לכולהו הני בירכתא אכסא דקידושא. ת"ר הוי לפני מצות הרבה אומר ברוך אשר קדשנו במצותנו וצוננו על המצות. ר' יהודה אומר מברך על כל אחת ואחת. מרכיבי ברוך ה' יום יום, כל יום יום תן לו מעין ברכתיו, כלומר אם היא שבת מברך ברכת שבת ואם יום טוב הוא מברך ברכת יום טוב. הכא נמי כל מצוה ומצוה תן לה ברכתה בפני עצמה. והלכתא כו' יהודה. אמר ר' זירא לא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם.